

„OGRODY DZIAŁKOWE - ARKA NOEGO W PRZESTRZENI WSPÓŁCZESNYCH MIAST I OBSZARÓW WIEJSKICH”

Ogrodnictwo działkowe to temat dwudniowych kursów zorganizowanych przez dr Ewę Kacprzak, dr Barbarę Maćkiewicz i dr inż. Magdalenę Szczepańską w ramach "Kolaboratorium UAM - Programu szkoleniowego dla mieszkańców regionu". Projekt jest realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 i współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego na podstawie umowy POWER 03.01.00-00-T092/18.

Polisce rodzinne ogrody działkowe zarówno w przestrzeni miejskiej, jak i wiejskiej postrzegane są przede wszystkim jako miejsca rekreacji indywidualnej. Jednakże obowiązujące akty prawne wyraźnie akcentują ich funkcję przyrodniczą i społeczną. Mając na uwadze rozdzźwięk pomiędzy doświadczeniami europejskimi utożsamiającymi ogrody działkowe z Arką Noego, interpretowaną jako ostoją bioróżnorodności a sytuacją w polskich ogrodach działkowych, gdzie kwestie bioróżnorodności wymagają większej uwagi, kurs miał dostarczyć wiedzy, która w przyszłości pozwoliłaby zmienić strukturę gatunkową ogrodów i ich postrzeganie. Zakładał on, że uczestnicy zdobędą wiadomości z zakresu znaczenia bioróżnorodności, ekologicznych metod uprawy, prawidłowego zagospodarowania działki (m.in. odzyskiwanie wody deszczowej, kompostownie zielonych odpadów) i ogrodu działkowego, szczególnie wspólnych przestrzeni (m.in. ogrodzeń, nawierzchni ciągów komunikacyjnych, placów zabaw, hoteli dla owadów itp.). Celem kursu było zwrócenie uwagi na rolę ogrodów działkowych w przestrzeni współczesnych miast i obszarów wiejskich. Kurs został zrealizowany poprzez następujące działania: a) poznanie i zrozumienie znaczenia bioróżnorodności, podejście ekologicznego w funkcjonowaniu i zagospodarowaniu działki i ogrodu działkowego, b) prezentację dobrych praktyk w urządzeniu działki i ogrodu działkowego, c) organizację warsztatu podczas, którego została wspólnie zaprojektowana pokazowa działka spełniająca wymogi ogrodu sensorycznego.

Kurs „Ogrody działkowe - Arka Noego w przestrzeni współczesnych miast i obszarów wiejskich” realizowano w dwóch edycjach tj. 17 – 18 lipca i 20 – 21 sierpnia 2019 roku we współpracy z Okręgowym Zarządem Polskiego Związku Działkowców w Poznaniu, wieloletnim partnerem WGSEiGP – Zakładu Gospodarki Żywnościowej i Wsi. W kursie uczestniczyli przedstawiciele działkowców (m.in. z Poznania, Gniezna, Śremu i Obornik), poznańskich aktywistów miejskich (Magdalena Garczarczyk) oraz Wydziału Działalności Gospodarczej i Rolnictwa UMP (m.in. Joanna Jajus oraz Gerard Hajdemann) i Miejskich Pracowni Urbanistycznej (Anna Bilska, Magdalena Drabent, Katarzyna Derda i Anna Moczko). Przez dwa dni uczestnicy kursu mieli bezpośredni kontakt z ogrodami działkowymi – historią i ideą ich powstania, funkcjami przyrodniczymi i społecznymi oraz aktualnymi wyzwaniami stojącymi przed tymi ogrodami. Pierwszy dzień obejmował wizytę studyjną w Lipsku (Niemcy), gdzie uczestnicy zwiedzali z Muzeum Ogrodów Działkowych i historyczny już ogród działkowy im. dr Schrebera oraz spotkali się z Robby Mullerem - członkiem Zarządu Związku Działkowców w Saksonii i jednocześnie przewodniczącym Zarządu Miejskiego Ogrodów Działkowych w Lipsku. Dzień był okazją poznania początków ogrodnictwa działkowego w Niemczech. Dokumenty faktograficzne oraz eksponaty muzealne przywoływały znane także w Polsce fakty z organizowania pierwszych ogrodów

działkowych. Dyskutowano o formach organizacyjnych ogrodnictwa działkowego w Niemczech i Polsce wymieniając poglądy na temat dobrych praktyk w zakresie ogrodnictwa działkowego - sposobu użytkowania działek i zagospodarowania przestrzeni wspólnej ogrodu. Dyskusja, wymiana myśli i doświadczeń możliwa była dzięki tłumaczeniu, którego podjął się dr Michał Dolata. Przy okazji zwiedzano także historyczne obiekty w centrum Lipska. Historię oraz sytuację społeczno-gospodarczą miasta i regionu przedstawił oraz spacer po mieście opracował i poprowadził również dr Michał Dolata. Drugi dzień projektu odbywał się w poznańskich Rodzinnych Ogrodach Działkowych. W dniu 18 lipca grupa gościła w ROD im. 2 Armii WP, a w dniu 21 lipca w ROD Energetyk I. W tej części kursu uczestnicy wysłuchali interesującej prelekcji dr Barbary Maćkiewicz o historii europejskiego i polskiego ogrodnictwa działkowego. Prezes PZD Okręgu w Poznaniu dr Zdzisław Śliwa przedstawiał historię i obecny stan polskiego oraz poznańskiego ogrodnictwa działkowego. Uczestników szczególnie interesowały formy otwierania ogrodów na lokalne społeczności, możliwości współpracy ogrodów z organizacjami pozarządowymi i wspieranie ogrodnictwa działkowego przez samorządy. Uzupełnieniem tych treści były zajęcia praktyczne zorganizowane w obu ogrodach w czasie których zakładano rabaty ziołowe i budowano „eko-hotele” dla zapylaczy. Wiedzę w zakresie uprawy ziół i ich właściwościami podzieliła się mgr Joanna Jaskulska z Ogrodu Botanicznego UAM w Poznaniu, a o permakulturowej uprawie opowiadała Magdalena Garczarczyk. Warto dodać, że w ROD im. 2 Armii WP rabaty ziołowe zakładano na działce oddanej w bezpłatne użytkowanie Stowarzyszeniu Niewidomych i Słabowidzących z zamiarem tworzenia tam ogrodu sensorycznego. Pomocy w przygotowaniu działki udzielili Stowarzyszeniu działkowcy ROD pod kierunkiem krajowego instruktora SSI Mieczysława Marka. Program szkolenia zamykały kolejne wykłady nt. „Ogrody działkowe w przestrzeni miasta” (dr Ewa Kacprzak), „Ogrody działkowe a rolnictwo miejskie” (dr Barbara Maćkiewicz) i „Zagospodarowanie działki a hortiterapia” (dr inż. Magdalena Szczepańska). Zwiedzano także ogrody działkowe, po których gości oprowadzali prezesi Andrzej Górczyński i Małgorzata Kurasiak oraz szeroko dyskutowano o tym, jak wykorzystać jeszcze lepiej ich potencjał z korzyścią dla samych działkowców i mieszkańców miasta.

Dziękujemy Wszystkim, którzy przyczynili się do zrealizowania kursu oraz jego Uczestnikom za czynny udział i niepowtarzalną atmosferę.